

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania aktu prawnego

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/103 z dnia 23 stycznia 2019 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1998 w odniesieniu do wyjaśnienia, harmonizacji i uproszczenia, a także wzmocnienia niektórych szczególnych środków ochrony lotnictwa (Dz. Urz. UE L 21 z 24.01.2019, str. 13, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem 2019/103”, które będzie stosowane od dnia 31 grudnia 2021 r., wprowadziło istotne zmiany w przepisach rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1998 z dnia 5 listopada 2015 r. ustanawiającego szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego (Dz. Urz. UE L 299 z 14.11.2015, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2015/1998”, dotyczących sprawdzeń przeszłości osób wykonujących zadania związane z ochroną lotnictwa cywilnego.

Z uwagi na powyższe, istnieje konieczność zmiany przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1970), zwanej dalej „ustawą – Prawo lotnicze”, w celu dostosowania ich do nowych przepisów prawa UE i zapewnienia stosowania zmienionego rozporządzenia 2015/1998.

II. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Zgodnie z pkt 11.1.1 i 11.1.2 rozporządzenia 2015/1998 w aktualnie obowiązującym brzmieniu:

- 1) osoby rekrutowane w celu prowadzenia kontroli bezpieczeństwa, kontroli dostępu lub innych środków kontroli w zakresie ochrony w strefie zastrzeżonej lotniska, lub ponoszenia odpowiedzialności za prowadzenie tych kontroli, muszą przejść sprawdzenie przeszłości z wynikiem pozytywnym;
- 2) osoby rekrutowane w celu przeprowadzania kontroli bezpieczeństwa, kontroli dostępu lub stosowania innych środków kontroli w zakresie ochrony w innym miejscu niż strefa zastrzeżona lotniska, lub ponoszenia odpowiedzialności za przeprowadzanie tych kontroli, muszą przejść sprawdzenie przeszłości lub kontrolę przed zatrudnieniem z wynikiem pozytywnym.

O ile rozporządzenie 2015/1998 nie stanowi inaczej, o tym, czy należy przeprowadzać sprawdzenie przeszłości czy kontrolę przed zatrudnieniem, decyduje właściwy organ działając zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami krajowymi. Zakres sprawdzenia przeszłości i kontroli zatrudnienia jest uregulowany odpowiednio w pkt 11.1.3 i 11.1.4 rozporządzenia 2015/1998.

W celu zapewnienia stosowania rozporządzenia 2015/1998 w dziale IX „Ochrona lotnictwa cywilnego” ustawy – Prawo lotnicze wprowadzono przepisy dotyczące sprawdzenia przeszłości osób realizujących zadania związane z ochroną lotnictwa cywilnego oraz osób mających dostęp do strefy zastrzeżonej lotniska.

Zgodnie z tymi przepisami w ramach sprawdzenia przeszłości osób wskazanych w przepisach ustawy – Prawo lotnicze występuje się do komendanta oddziału Straży Granicznej o udzielenie informacji o braku negatywnych przesłanek, które polegają w szczególności na:

- 1) zaistnieniu zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 2) powzięciu wiadomości o wszczęciu postępowania karnego przeciwko osobie lub skazania prawomocnym wyrokiem w związku z przestępstwem o charakterze terrorystycznym, przestępstwem przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, przestępstwem przeciwko obronności, umyślnym przestępstwem przeciwko życiu i zdrowiu, umyślnym przestępstwem przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, umyślnym przestępstwem przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w ruchu powietrznym, umyślnym przestępstwem przeciwko wolności, umyślnym przestępstwem przeciwko porządkowi publicznemu, umyślnym przestępstwem przeciwko ochronie informacji, umyślnym przestępstwem przeciwko wiarygodności dokumentów, umyślnym przestępstwem przeciwko mieniu lub umyślnym przestępstwem określonym w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).

Komendant oddziału Straży Granicznej dokonuje ustaleń w zakresie istnienia negatywnych przesłanek i udziela informacji w terminie 30 dni od dnia wystąpienia o udzielenie takiej informacji.

III. Różnica między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Rozporządzeniem 2015/1998 w brzmieniu nadanym rozporządzeniem 2019/103 w miejsce dotychczasowych instytucji sprawdzenia przeszłości i kontroli przed zatrudnieniem wprowadzono standardowe i rozszerzone sprawdzenie przeszłości (pkt 11.1.3 i 11.1.4 załącznika do rozporządzenia 2015/1998). Równocześnie w punktach 11.1.1 i 11.1.2 załącznika do rozporządzenia 2015/1998 określono kategorie osób podlegających rozszerzonemu sprawdzeniu przeszłości oraz kategorie osób, w odniesieniu do których zastosowanie ma sprawdzenie przeszłości wybrane przez państwo członkowskie. Przepisy dotyczące standardowego i rozszerzonego sprawdzenia przeszłości określają minimalny zakres każdego ze sprawdzeń. Dodatkowo w punktach 11.1.6 i 11.1.7 załącznika do rozporządzenia 2015/1998 wskazano kryteria, zgodnie z którymi określa się wynik sprawdzenia przeszłości, jak również jego minimalną częstotliwość.

Ze względu na konieczność dostosowania przepisów krajowych do zmienionego rozporządzenia 2015/1998, w art. 1 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie w ustawie – Prawo lotnicze opisanych poniżej zmian zawierających kompleksowe rozwiązania w zakresie sprawdzenia przeszłości osób realizujących zadania w sektorze transportu lotniczego.

W dodawanym art. 189aa zawarto regulacje dotyczące zakresu czynności podejmowanych w ramach standardowego sprawdzenia przeszłości, kategorie osób podlegających sprawdzeniu, podmioty odpowiedzialne za dokonanie sprawdzeń i częstotliwość sprawdzeń. Ponadto określono konsekwencje negatywnego wyniku standardowego sprawdzenia przeszłości.

Zakres standardowego sprawdzenia przeszłości określony w projektowanym art. 189aa ust. 1 odzwierciedla minimalny zakres wymagany przez przepisy UE. W art. 189aa ust. 2 wskazano kategorie osób podlegających standardowemu sprawdzeniu przeszłości, w większości podlegających sprawdzeniom przeszłości także w myśl dotychczasowych przepisów. Jedyne wyjątkiem są osoby zatrudnione w punktach handlowych lub usługowych zlokalizowanych w strefie ogólnodostępnej lotniska albo wykonujących w tej strefie obowiązki związane z funkcjonowaniem lotniska. Objęcie tej grupy sprawdzeniem przeszłości wynika z potrzeby wzmocnienia ochrony stref ogólnodostępnych portów lotniczych. Doświadczenia ostatnich lat (np. ataki w portach lotniczych w Burgas, Stambule i Brukseli) wskazują, że właśnie te strefy są obecnie szczególnie narażone na akty bezprawnej ingerencji.

Analogicznie do art. 189aa, w dodawanym art. 189ab określono zakres czynności, kategorie osób podlegających sprawdzeniu, podmioty odpowiedzialne za dokonanie sprawdzeń i częstotliwość sprawdzeń w odniesieniu do rozszerzonego sprawdzenia przeszłości. W przepisie wskazano także, że negatywny wynik rozszerzonego sprawdzenia przeszłości uniemożliwia realizację zadań, w związku z którymi było ono wymagane. Zgodnie ze zmienionym rozporządzeniem 2015/1998 (pkt 11.1.6 załącznika) uznaje się, że osoba nie przeszła z wynikiem pozytywnym rozszerzonego lub standardowego sprawdzenia przeszłości, jeżeli nie zweryfikowano jej pozytywnie lub jeżeli w jakimkolwiek momencie elementy tego sprawdzenia nie zapewniają wystarczającego poziomu pewności co do wiarygodności danej osoby.

Rozszerzone sprawdzenie przeszłości swoim zakresem obejmuje, oprócz elementów wspólnych ze standardowym sprawdzeniem przeszłości, uzyskanie informacji o istnieniu negatywnych przesłanek dla ochrony lotnictwa cywilnego. Informacja o negatywnych przesłankach, udzielana przez komendanta właściwego miejscowo oddziału Straży Granicznej, konsumuje zawarty w przepisach UE wymóg sprawdzenia danych wywiadowczych i wszelkich innych informacji istotnych dla oceny, czy dana osoba jest odpowiednia do pełnienia funkcji, która wymaga rozszerzonego sprawdzenia przeszłości.

Zgodnie z dotychczasowymi przepisami negatywne przesłanki były sprawdzane w stosunku do posiadaczy czasowych kart identyfikacyjnych portów lotniczych oraz identyfikatorów członka załogi przewoźnika lotniczego. Projektowane przepisy zakładają istotne rozszerzenie zakresu osób podlegających takiemu sprawdzeniu.

Grupy osób objętych rozszerzonym sprawdzeniem przeszłości, w stosunku do których dotychczas nie stosowano sprawdzenia negatywnych przesłanek, stanowią:

- 1) osoby prowadzące kontrolę bezpieczeństwa, kontrolę dostępu lub inne środki kontroli w zakresie ochrony, na rzecz zarejestrowanego agenta lub zarejestrowanego dostawcy zaopatrzenia pokładowego oraz osoby je nadzorujące,
- 2) osoby odpowiedzialne za ochronę (kierownicy ds. ochrony):
 - a) portu lotniczego,
 - b) polskiego przewoźnika lotniczego,
 - c) zarejestrowanego agenta, zarejestrowanego dostawcy zaopatrzenia pokładowego, znanego nadawcy,
 - d) Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej,

- e) lotniska innego niż port lotniczy;
- 3) instruktorzy szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego;
- 4) audytorzy kontroli jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego;
- 5) osoby pełniące funkcję unijnego podmiotu zatwierdzającego;
- 6) osoby mające uprawnienia administratora lub nieograniczony dostęp bez nadzoru do krytycznych systemów technologii informacyjno-komunikacyjnych i danych, wykorzystywanych do celów ochrony lotnictwa cywilnego przez:
 - a) zarządzających lotniskami,
 - b) przewoźników lotniczych,
 - c) zarejestrowanych agentów,
 - d) Polską Agencję Żeglugi Powietrznej,
 - e) zarejestrowanych dostawców zaopatrzenia pokładowego,
- 8) kontrolerzy ruchu lotniczego.

Kategorie osób wymienionych w punktach 1-5 dotychczas przechodziły sprawdzenie przeszłości. Co do zasady nie obejmowało ono wymogu uzyskania informacji o negatywnych przesłankach, jakkolwiek, w związku z posiadaniem kart identyfikacyjnych portu lotniczego, w praktyce znaczna część z tych osób podlegała również takiemu sprawdzeniu.

Wymóg sprawdzenia przeszłości osób mających uprawnienia administratora lub nieograniczony dostęp bez nadzoru do krytycznych systemów technologii informacyjno-komunikacyjnych i danych, wykorzystywanych do celów ochrony lotnictwa cywilnego, został wprowadzony w związku z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/1583 z dnia 25 września 2019 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1998 ustanawiające szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego w odniesieniu do środków w zakresie cyberbezpieczeństwa (Dz. Urz. UE L 246 z 26.09.2019, str. 15, z późn. zm.).

Nowym rozwiązaniem jest objęcie systemem sprawdzeń przeszłości kontrolerów ruchu lotniczego. Rozwiązanie takie wynika z kluczowej roli pełnionej przez kontrolerów dla lotnictwa cywilnego oraz ich dostępu do kluczowych systemów umożliwiających ruch lotniczy. Wprawdzie kontrolerzy, którzy w związku pełnionymi obowiązkami posiadali czasowe karty identyfikacyjne portu lotniczego podlegali analogicznemu sprawdzeniu już obowiązującym stanie prawnym, brakowało jednak całościowego rozwiązania problemu.

Dotychczas sprawdzenie przeszłości było powtarzane nie rzadziej niż co 5 lat. Terminy te, stosownie do przepisów zmienionego rozporządzenia 2015/1998, ulegają skróceniu do 3 lat w przypadku sprawdzenia standardowego oraz do 1 roku lub stałego monitoringu w przypadku rozszerzonego sprawdzenia przeszłości.

Poprzez wprowadzenie art. 189ac zdefiniowano wymóg występowania przez określone podmioty, zwane podmiotami sprawdzającymi, do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o udzielenie informacji o istnieniu negatywnych przesłanek, zwanym wnioskiem o sprawdzenie. Weryfikacja negatywnych przesłanek stanowi sprawdzenie danej osoby pod względem tzw. potencjalnej przeszłości kryminalnej i stanowić będzie wypełnienie normy zmienionego rozporządzenia 2015/1998 w przedmiocie pkt 11.1.3 załącznika, dotyczącego obowiązku zweryfikowania danych wywiadowczych i wszelkich innych istotnych informacji dostępnych właściwym organom krajowym, które mogą być istotne dla

oceny, czy dana osoba jest odpowiednia do pełnienia określonej funkcji lub zadań. Takie wystąpienie ma charakter obligatoryjny w każdym przypadku, gdy jest wykonywane rozszerzone sprawdzenie przeszłości. Zgodnie z ust. 1 art. 189ac, podmiotami uprawnionymi do wystąpienia do komendanta oddziału Straży Granicznej są zarządzający portem lotniczym, przewoźnik lotniczy, Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego, zwany dalej „Prezesem Urzędu” oraz Polska Agencja Żeglugi Powietrznej. Prezes Urzędu będzie pełnił rolę podmiotu sprawdzającego nie tylko względem osób, wobec których sam przeprowadza sprawdzenie przeszłości, ale również wobec podmiotów takich jak zarejestrowany agent, zarejestrowany dostawca zaopatrzenia pokładowego, znany nadawca. Podmioty te będą obowiązane do przeprowadzenia w określonych przypadkach sprawdzenia przeszłości. Natomiast w przypadkach gdy elementem sprawdzenia przeszłości jest ustalenie występowania negatywnych przesłanek, uprawnionym do wystąpienia z wnioskiem o sprawdzenie do komendanta oddziału Straży Granicznej dla takich podmiotów będzie Prezes Urzędu. Pośrednictwo oraz realizowana w tej formie koordynacja w zakresie scentralizowanego przepływu wniosków jest w pełni uzasadniona z punktu widzenia rozproszonych uprawnień podmiotów, które np. w kontekście certyfikacji podlegają Prezesowi Urzędu lub są przez Prezesa Urzędu nadzorowane.

W art. 189ac ust. 3 przewidziano, na wzór obecnie stosowanych przepisów, wyłączenie obowiązku występowania z wnioskiem o sprawdzenie, gdy sprawdzenie przeszłości przeprowadzone jest wobec żołnierzy, funkcjonariuszy i pracowników służb państwowych. Wobec tej kategorii osób Straż Graniczna nie będzie się dokonywać ustalenia istnienia negatywnych przesłanek lub ich braku. Żołnierze, funkcjonariusze i pracownicy służb państwowych są weryfikowani pod kątem przeszłości kryminalnej w ramach stosunku służbowego lub stosunku pracy, m.in. w kontekście uzyskiwania poświadczenia bezpieczeństwa. Stanowi często nawet szerszy katalog sprawdzeń w porównaniu z zakresem sprawdzenia, jakie będzie podejmowane wobec tych osób przez komendanta oddziału Straży Granicznej w zakresie weryfikacji negatywnych przesłanek. Jednakże ze względu na przejrzystość procedur utrzymano obowiązek potwierdzania przez przełożonego żołnierza, funkcjonariusza lub pracownika faktu braku negatywnych przesłanek wobec takiej osoby. Obecna praktyka wskazała na konieczność uwzględnienia w przepisach również funkcjonariuszy służb granicznych UE i funkcjonariuszy innych państw, którzy mogą wykonywać zadania w obrębie stref zastrzeżonych lotniska lub w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego (np. w ramach operacji Frontex), pod nadzorem funkcjonariuszy służb krajowych.

Wnioski o sprawdzenie, zgodnie z art. 189ac ust. 4, składa się w postaci elektronicznej za pośrednictwem dedykowanej w tym celu aplikacji dostępowej „Weryfikacja negatywnych przesłanek – Straż Graniczna”, zwanej dalej „aplikacją WNP-SG”, administrowanej przez Straż Graniczną. Aplikacja WNP-SG stanowi wyłącznie elektroniczne medium do przekazywania wniosków o sprawdzenie i nie stanowi systemu gromadzącego dane podlegające przetwarzaniu w ramach tej procedury. Komendant Główny Straży Granicznej zarządza kontami użytkowników aplikacji WNP-SG i nadaje uprawnienia do składania wniosków za pośrednictwem tej aplikacji. Bez nadanych uprawnień nie będzie możliwe składanie wniosków za pośrednictwem aplikacji WNP-SG.

Z uwagi na fakt, że procedura weryfikowania negatywnych przesłanek ma na celu diagnozowanie potencjalnych zagrożeń z perspektywy zagrożeń terrorystycznych lub

bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego oraz, że wszelkie analizy oraz czynności z nią związane będą realizowane częściowo lub całkowicie w sposób zautomatyzowany i będą dotyczyły informacji uzyskiwanych w związku z prowadzonymi czynnościami operacyjnymi lub postępowaniami karnymi, procedura musi mieć odmienny zakres ochrony przetwarzanych danych od określonego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.). W związku z tym dane zawarte we wnioskach będą przetwarzane przez Straż Graniczną na zasadach i warunkach określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125). Jednocześnie przewidziano okres tzw. retencji danych, które uzyskane w związku z powyższą procedurą są przechowywane przez okres 10 lat od dnia zakończenia sprawy, związanej z koniecznością ich przetwarzania. Do powodów zakończenia zalicza się m.in. uzyskanie od komendanta oddziału Straży Granicznej informacji na temat występowania negatywnych przesłanek, zakończenie ważności informacji komendanta oddziału Straży Granicznej na temat braku negatywnych przesłanek, zakończenie powtórnych ustaleń, o których mowa w projektowanym art. 189ae, bez konieczności ich dalszego realizowania.

Podstawowym warunkiem w zakresie występowania z wnioskiem przez podmioty sprawdzające jest konieczność składania takich wniosków wyłącznie za pośrednictwem wspomnianej aplikacji WNP-SG. Jednakże zgodnie z założeniami projektowanej ustawy (art. 189ac ust. 10), w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, w tym awarii dotyczącej aplikacji WNP-SG, uniemożliwiającej de facto złożenie wniosku o sprawdzenie, w celu zachowania prawa do wystąpienia z takim wnioskiem, przewidziano możliwość jego złożenia w innej formie niż za pośrednictwem aplikacji WNP-SG. W takim przypadku po stronie podmiotu sprawdzającego istnieje obowiązek uzgodnienia z właściwym komendantem oddziału Straży Granicznej alternatywnej postaci wniosku, w jakiej mógłby on zostać złożony. Powyższe stanowi rozwiązanie uwzględniające potrzebę zachowania prawa podmiotu sprawdzającego do ciągłości składania wniosków z przyczyn niezawinionych po stronie takiego podmiotu. Jednakże w celu wyeliminowania dowolności w tym zakresie oraz mając na uwadze konieczność zachowania jednolitych i bezpiecznych standardów przekazywania wniosków, niezbędne jest ustalenie powyższego z właściwym terytorialnie komendantem oddziału Straży Granicznej. Uwzględniając konieczność zapewnienia bezpiecznego i efektywnego wnioskowania oraz wykorzystywania kont dostępowych, w art. 189ac ust. 12 przewidziano delegację do określenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, sposobu uzyskiwania i cofania uprawnień do aplikacji WNP-SG, sposobu aktualizowania danych osób, wobec których wystąpiono z wnioskiem o nadanie uprawnień do aplikacji WNP-SG, sposobu blokowania przez Straż Graniczną możliwości składania przez podmiot sprawdzający wniosków o sprawdzenie oraz elementów wniosku o sprawdzenie.

Dodawany art. 189ad określa przypadki, w jakich mogą być stwierdzone negatywne przesłanki. Istnienie negatywnych przesłanek, o których mowa w art. 189ac ust. 1, stwierdza się w przypadku zaistnienia zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego, w tym wystąpienia radykalizacji, o której mowa pkt 11.0.8 załącznika

do rozporządzenia 2015/1998 lub powzięcia wiadomości o wszczęciu postępowania karnego przeciwko osobie lub skazania prawomocnym wyrokiem takiej osoby, w związku z określonym katalogiem przestępstw. Katalog przypadków, w których takie negatywne przesłanki będą stwierdzone został oparty na wykazie zagrożeń i zjawisk przestępczych, diagnozowanych na różnych etapach działania służb lub instytucji, które mogą posiadać informacje istotne z punktu widzenia dokonywanej weryfikacji. Podstawowym założeniem jest dokonywanie weryfikacji jakiegokolwiek przeszłości kryminalnej osoby sprawdzanej i definiowania jej w kontekście negatywnych przesłanek za pośrednictwem określonego ustawowo katalogu. Zgodnie z założeniami zmienionego rozporządzenia 2015/1998, został on oparty w pierwszej kolejności na zagrożeniach i przestępstwach określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/681 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wykorzystywania danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR) w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie i ich ścigania (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 132) oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępującej decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW oraz zmieniającej decyzję Rady 2005/671/WSiSW (Dz. Urz. UE L 88 z 30.03.2017, str. 6). Obie wymienione dyrektywy zostały implementowane do polskiego porządku prawnego, dlatego z uwzględnieniem przestępstw i zagrożeń określonych w polskim systemie prawnym zostały zdefiniowane warunki wystąpienia negatywnych przesłanek. Jednocześnie zgodnie z pkt 11.0.9 załącznika do zmienionego rozporządzenia 2015/1998, przy ustalaniu tzw. rzetelności osoby uwzględnia się przynajmniej przestępstwa określone w powyższych dyrektywach. Rozporządzenie daje swobodę państwom członkowskim w określaniu zakresu zagrożeń i przestępstw, jakim należy kierować się przy ocenianiu przeszłości osoby sprawdzanej, jednakże obie przywołane dyrektywy powinny stanowić minimum zakresu oceny. W związku z tym w projektowanych rozwiązaniach uwzględniono również inne przestępstwa, które są związane z katalogiem przestępstw uznanych w UE za przestępczość poważną. Ponadto w przypadku tych dodatkowych przestępstw zachowano wymóg górnej granicy ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności wynoszący co najmniej 3 lata. Przy dokonywanej weryfikacji istnienia negatywnych przesłanek będzie brana pod uwagę każda przesłanka, która ma swój czynny status na jakimkolwiek etapie prowadzonej sprawy.

Zgodnie z art. 189ad ust. 2, komendant oddziału Straży Granicznej dokonuje ustaleń w zakresie istnienia negatywnych przesłanek lub ich braku i w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku obowiązany jest udzielić informacji w przedmiotowym zakresie podmiotowi sprawdzającemu. Termin ten zgodnie z art. 189ad ust. 3 może ulec jednorazowo przedłużeniu. Przedłużenie może nastąpić maksymalnie o 60 dni. Biorąc pod uwagę konieczność zachowania prawidłowego toku podejmowanych przez komendanta oddziału Straży Granicznej ustaleń na różnych etapach ich przeprowadzania, z jednoczesnym uwzględnieniem zakresu takich ustaleń, prawo do przedłużenia czasu udzielania informacji podmiotowi sprawdzającemu ma swoje uzasadnienie. Komendant oddziału Straży Granicznej stwierdza istnienie negatywnych przesłanek lub przekazuje informacje o ich istnieniu, dokonując weryfikacji we współdziałaniu m.in. z innymi służbami i organami. Na podstawie informacji otrzymywanych od służb i organów komendant oddziału Straży Granicznej jest w stanie przeprowadzić weryfikację osoby i sformułować stosowną informację w tym zakresie. W przypadku braku takich informacji lub ze względu na konieczność dokonania dodatkowych ustaleń wyjaśniających, konieczne jest zachowanie takiego prawa po stronie komendanta oddziału Straży Granicznej.

Podstawowym założeniem jest dokonywanie ustaleń przez komendanta oddziału Straży Granicznej w zakresie istnienia negatywnych przesłanek, z uwzględnieniem informacji organów władzy publicznej, administracji publicznej i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny, mogących posiadać informacje niezbędne do dokonania ustaleń w zakresie istnienia negatywnych przesłanek. W sytuacji, gdy z uzyskanych od służb informacji będzie wynikać potrzeba pogłębienia informacji i dokonania dodatkowych ustaleń, komendant oddziału Straży Granicznej dokonuje takich ustaleń również z uwzględnieniem informacji pozostających w dyspozycji organów prokuratury lub sądów.

Biorąc pod uwagę zakres diagnozowanych przesłanek i przypadków, w jakich mogą być one ustalone, komendant oddziału Straży Granicznej dokonuje ustaleń we współdziałaniu z organami władzy publicznej, administracji publicznej, służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz w przypadku takiej potrzeby z organami prokuratury i sądami. Na wniosek Straży Granicznej organy władzy publicznej, administracji publicznej, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny, organy prokuratury oraz sądy udzielają odpowiedzi w ciągu 15 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie. Powyższy termin w stosunku do dotychczas obowiązujących regulacji został wydłużony z 10 do 15 dni. Uzasadnione jest to zakresem czynności podejmowanych przez współpracujące podmioty, służby i organy. Termin taki może zostać przedłużony o kolejne 15 dni. Ma to swoje uzasadnienie również w sprawach o czynnym statusie, tj. aktualnie prowadzonych. O każdym przedłużeniu należy poinformować Straż Graniczną.

Komendant oddziału Straży Granicznej, w związku z art. 189ad ust. 6, w ramach podejmowanych ustaleń może korzystać z informacji uzyskanych w ramach współpracy międzynarodowej, w szczególności z informacji uzyskanych od instytucji Unii Europejskiej, organizacji międzynarodowych lub organów ścigania innych państw. Norma ta ma swoje uzasadnienie wobec wymogów określonych w pkt 11.1.6 załącznika do zmienionego rozporządzenia 2015/1998, wskazujących na obowiązek dążenia państw członkowskich do ustanowienia odpowiednich i skutecznych mechanizmów wymiany informacji nie tylko na poziomie krajowym, ale również z innymi państwami na potrzeby opracowania i oceny informacji istotnych w kontekście sprawdzania przeszłości. Jednocześnie, jak pokazuje dotychczasowa praktyka, corocznie zwiększa się liczba obcokrajowców zatrudnionych na polskim rynku sektora lotniczego, wobec których istnieje konieczność dokonania weryfikacji pod względem ich przeszłości kryminalnej. W związku z powyższym konieczne jest umożliwienie komendantowi oddziału Straży Granicznej skorzystania w omawianej procedurze z informacji służb zagranicznych. Mając na uwadze możliwości koordynacyjne służb na szczeblu międzynarodowym oraz charakter zagrożeń i przestępstw branych pod uwagę w ramach stwierdzania negatywnych przesłanek, priorytetem staje się korzystanie z informacji służb i instytucji o znaczeniu międzynarodowym, w tym w szczególności Europolu i Interpolu. Ze względu na specyfikę informacji uzyskiwanych w ramach współpracy międzynarodowej oraz tryb ich uzyskiwania komendant oddziału Straży Granicznej może z nich korzystać w trybie fakultatywnym, tj. w zależności od potrzeb danej sprawy.

Zgodnie z art. 189ad ust. 7 osoba, wobec której jest wymagane przeprowadzenie rozszerzonego sprawdzenia przeszłości, nie może rozpocząć realizacji zadań, w związku z którymi wymagane było wystąpienie z wnioskiem o sprawdzenie do komendanta oddziału Straży Granicznej, do czasu uzyskania przez podmiot sprawdzający informacji o braku istnienia negatywnych przesłanek. Założeniem zaostżenia procedur jest bezwzględne eliminowanie zagrożeń, generowanych potencjalnie przez osoby podejmujące zatrudnienie lub realizujące usługi na rzecz sektora lotniczego. Tym samym, w kontekście wdrażanych

zmian, wprowadza się bezwzględną zasadę zakazu wykonywania zadań, wobec których wymagane było rozszerzone sprawdzenie przeszłości, bez ostatecznej pozytywnej informacji komendanta oddziału Straży Granicznej o braku istnienia negatywnych przesłanek.

Poprzez art. 189ad ust. 8 wprowadza się zasadę odmiennego załatwienia sprawy, przy wystąpieniu określonych przesłanek. Dotyczy to sytuacji, w których nie jest możliwe uzyskanie informacji niezbędnych do dokonania ustaleń w ramach stwierdzania istnienia negatywnych przesłanek. Komendant oddziału Straży Granicznej realizuje swój obowiązek w drodze współdziałania z innymi organami i służbami. Bez informacji organów lub służb współpracujących, informacja komendanta oddziału Straży Granicznej, udzielana podmiotom sprawdzającym, może być obciążona błędem. Dlatego powyższy brak wyklucza możliwość zajęcia pozytywnego stanowiska w kontekście braku negatywnych przesłanek. Jednocześnie zgodnie z pkt 11.1.6 załącznika do zmienionego rozporządzenia 2015/1998 uznaje się, że osoba nie przeszła rozszerzonego sprawdzenia przeszłości, jeżeli nie zweryfikowano pozytywnie wszystkich jego elementów, w tym istnienia negatywnych przesłanek, lub w jakimkolwiek momencie elementy te nie zapewniają wystarczającego poziomu pewności co do wiarygodności danej osoby. O ile w ramach współpracy krajowej taka sytuacja jest mało prawdopodobna, to w ramach konsultacji podejmowanej na szczeblu międzynarodowym taka norma może mieć kluczowe znaczenie dla projektowanego trybu postępowania. Praktyka realizacji współpracy międzynarodowej w kontekście wymiany informacji o charakterze kryminalnym wskazuje na szereg trudności wynikających z odrębnych uregulowań państw członkowskich Unii Europejskiej oraz państw trzecich. Komendant oddziału Straży Granicznej, również w kontekście obostrzeń zawartych w ust. 7 tego artykułu, powinien mieć prawo stwierdzenia w takim przypadku istnienia negatywnych przesłanek wobec braku możliwości dokonania ustaleń, bez kontynuowania ustaleń w nieskończoność. Taka informacja będzie udzielana podmiotom sprawdzającym.

Informacja udzielona przez komendanta oddziału Straży Granicznej w zakresie istnienia negatywnych przesłanek stanowi informację ostateczną i nie będzie podlegała trybowi odwoławczemu. Biorąc pod uwagę zakres przypadków, które stają się podstawą do stwierdzenia negatywnych przesłanek, tj. aktualne dane na temat prowadzonych postępowań lub spraw, nie można stwarzać możliwości negowania przekazanej przez komendanta oddziału Straży Granicznej informacji. Celem proponowanej procedury jest nie tylko zapewnienie bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa w ruchu lotniczym, ale również bezpieczeństwa działań służb przy dokonywanych ustaleniach.

Informacji komendanta oddziału Straży Granicznej na temat braku istnienia negatywnych przesłanek, przekazanej podmiotowi sprawdzającemu będzie przypisany okres ważności, jednakże przy spełnieniu określonych w art. 189ad ust. 11 warunków. Informacja o braku istnienia negatywnych przesłanek jest ważna na czas realizacji przez osobę sprawdzaną zadań, które realizuje na rzecz podmiotu sprawdzającego przeszłość, w związku z którymi wymagane było wystąpienie do komendanta oddziału Straży Granicznej. Jednakże okres ważności nie może być dłuższy niż 5 lat od dnia przekazania przez komendanta oddziału Straży Granicznej informacji na temat braku istnienia negatywnych przesłanek. Okres 5 lat ważności informacji zostanie skrócony również w momencie uzyskania od komendanta oddziału Straży Granicznej informacji o istnieniu negatywnych przesłanek. Jednocześnie przewidziano odrębny termin ważności dla informacji komendanta oddziału Straży Granicznej w przypadku osób, które będą sprawdzane w związku z kierowaniem na szkolenie w celu uzyskania operatora kontroli bezpieczeństwa. Będzie ona ważna do czasu zakończenia

procesu certyfikacji wobec takiej osoby. Powyższe jest istotne z punktu widzenia wdrażanych nowych rozwiązań, uregulowanych w art. 189ae, dotyczących powtórnych ustaleń podejmowanych poza trybem wnioskowym. Rozwiązania teleinformatyczne umożliwią realizację ustaleń bez potrzeby występowania z wnioskiem co 12 miesięcy. Po złożeniu wniosku i otrzymaniu informacji od komendanta oddziału Straży Granicznej o braku istnienia negatywnych przesłanek, sprawa przechodzi w tzw. monitoring dokonywany z urzędu nie rzadziej niż raz na 12 miesięcy. Monitoring w formie powtórnych ustaleń jest prowadzony, zgodnie z art. 189ae ust. 2, do czasu ważności informacji komendanta oddziału Straży Granicznej. Data ważności informacji będzie określana w treści takiej informacji. W celu zachowania ciągłości realizacji zadań przez osobę weryfikowaną konieczne jest, aby na 4 miesiące przed upływem okresu ważności, podmiot sprawdzający wystąpił ponownie z wnioskiem o sprawdzenie do komendanta oddziału Straży Granicznej (art. 189ad ust. 12). W przypadku utraty ważności informacji o braku istnienia negatywnych przesłanek osoba nie może kontynuować zadań, w związku z którymi wymagane było wystąpienie do komendanta oddziału Straży Granicznej. Dlatego w przypadku potrzeby kontynuacji uprawnień osoby realizującej zadania, w związku z którymi wymagane było wystąpienie z wnioskiem o sprawdzenie, występuje z takim wnioskiem, jednak nie wcześniej niż 4 miesiące przed upływem terminu ważności informacji komendanta oddziału Straży Granicznej. Termin taki jest wystarczający w kontekście dokonania ustaleń przez komendanta oddziału Straży Granicznej przed utratą ważności dotychczasowej informacji.

Dodawany art. 189ae określa tryb postępowania w przypadku podejmowania powtórnych ustaleń. Podstawowym założeniem jest, aby po złożeniu wniosku za pośrednictwem aplikacji WNP-SG osoba podlegająca weryfikacji pod kątem występowania negatywnych przesłanek, w sytuacji uzyskania informacji o braku istnienia takich przesłanek, podlegała sprawdzeniom w trybie okresowym, stanowiącym stałą analizę występowania negatywnych przesłanek. Takiej permanentnej analizy komendant oddziału Straży Granicznej dokonuje z urzędu do czasu ważności informacji o braku istnienia negatywnych przesłanek. Przy dokonywaniu powtórnych ustaleń, w szczególności w zakresie sposobu dokonywania weryfikacji, diagnozowania przypadków uzasadniających formułowanie negatywnych przesłanek oraz realizacji współpracy z organami i służbami współpracującymi, stosuje się zasady określone w art. 189ad.

Zgodnie z art. 189ae ust. 4 komendant oddziału Straży Granicznej, po dokonaniu powtórnych ustaleń, udziela informacji podmiotowi sprawdzającemu jedynie w sytuacji, gdy zostanie stwierdzone istnienie negatywnych przesłanek. Taka zasada ma zastosowanie do czasu zakończenia okresu przewidzianego dla powtórnych ustaleń, które dokonuje się do czasu ważności pierwszej informacji komendanta oddziału Straży Granicznej.

W kontekście realizacji powtórnych ustaleń w trybie bezwnioskowym, niezbędne jest zapewnienie dostępu komendantowi oddziału Straży Granicznej do uaktualnianych informacji uzasadniających zakończenie procedury automatycznej weryfikacji z urzędu. Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 189ae ust. 5 podmioty sprawdzające będą obowiązane do bieżącej aktualizacji danych osobowych osób podlegających sprawdzeniu. Natomiast na podstawie art. 189ae ust. 6 podmioty sprawdzające będą zobowiązane do przekazywania w określonych terminach (do 20 kwietnia za I kwartał, do 20 lipca za II kwartał, do 20 października za III kwartał, do 20 stycznia za IV kwartał) informacji na temat osób, które zakończyły zatrudnienie, realizację zadań lub utraciły uprawnienia, w odniesieniu do których jest lub było wymagane rozszerzone sprawdzenie przeszłości, w tym wystąpienie do komendanta oddziału Straży Granicznej. Informacja ta powinna być przekazana przez

podmiot sprawdzający niezależnie od zaistnienia zmian w kontekście zatrudnienia lub uprawnień, nawet jeśli zmian nie było. Otrzymywanie takiej aktualizacji pozwoli komendantowi oddziału Straży Granicznej na eliminację zbędnego przetwarzania danych osobowych, z jednoczesnym zaangażowaniem administracji publicznej w procedurę analizy przeszłości kryminalnej osób, wobec których taka procedura już w danym momencie nie powinna być stosowana. Wskazany obowiązek po stronie podmiotu sprawdzającego jest na tyle kluczowy w kontekście bezpieczeństwa przetwarzania danych, że niezbędne stało się zdefiniowanie kompetencji po stronie Straży Granicznej warunkującej egzekwowalność obowiązku, o którym mowa w ust. 6. W związku z tym, zgodnie z ust. 7, w przypadku, gdy podmiot sprawdzający nie prześle stosownej informacji aktualizacyjnej w terminie do końca każdego kwartału lub informacji na temat braku potrzeb aktualizacyjnych, Komendant Główny Straży Granicznej, będzie mógł zablokować prawo składania wniosków przez taki podmiot oraz wstrzymać udzielanie informacji wobec wniosków przez taki podmiot złożonych. Takie zablokowanie lub zawieszenie uprawnień będzie stosowane do czasu zrealizowania obowiązku przesłania stosownej informacji. Uprawnienie Komendanta Głównego Straży Granicznej ma charakter fakultatywny, a każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie. W przypadku stwierdzenia nieprzekazania informacji komendant oddziału Straży Granicznej poinformuje właściwy podmiot sprawdzający o zablokowaniu prawa do składania wniosków oraz o zawieszeniu przekazywania informacji.

Z punktu widzenia koordynacyjnej roli Prezesa Urzędu wobec określonych podmiotów sektora lotniczego w kontekście występowania do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o sprawdzenie, konieczne jest uregulowanie zobowiązania tych podmiotów wobec Prezesa Urzędu w kontekście terminu przekazywania danych niezbędnych do realizacji przez Prezesa Urzędu obowiązku, o którym mowa w ust. 6. Prezes Urzędu musi posiadać formalną legitymację do egzekwowania określonych informacji celem wypełnienia własnych zobowiązań ustawowych. Termin taki, zgodnie z art. 189ae ust. 8, przewidziano na 5 dzień miesiąca następującego po danym kwartale.

Wobec osób, które zostały zgłoszone w trybie kwartalnym, komendant oddziału Straży Granicznej nie dokonuje powtórnych ustaleń.

W dodawanym art. 189af zaprojektowano regulację dotyczącą współpracy Straży Granicznej z innymi podmiotami współpracującymi, tj. z organami władzy publicznej odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo państwa. Współpraca ta polega na przekazywaniu informacji kwalifikujących wystąpienie negatywnych przesłanek poza trybem współpracy, o którym mowa w art. 189ad ust. 5. W przypadku uzyskania przez podmioty współpracujące w wyniku dokonywanych sprawdzeń informacji z systemu Straży Granicznej, że osoba wobec której podmioty współpracujące dokonują czynności służbowe, realizuje zadania w ramach sektora lotniczego lub zamierza realizować takie zadania, podmioty te dokonują analizy w kontekście prowadzonych przez siebie spraw pod kątem ewentualnego wystąpienia okoliczności warunkujących sformułowanie negatywnych przesłanek. W przypadku wystąpienia takich okoliczności podmioty współpracujące przekazują informację do Straży Granicznej, która następnie z urzędu przekaże informację o istnieniu negatywnych przesłanek podmiotowi sprawdzającemu. Tryb ten pozwoli na eliminację osób, wobec których stwierdzono występowanie negatywnych przesłanek, jednakże będzie to miało miejsce poza reżimem wnioskowym i trybem powtórnych ustaleń. Stanowi to uzupełnienie całej procedury o tzw. aspekt koordynacyjny służb i instytucji, niezbędny dla zachowania prawidłowości stosowanej procedury oraz możliwości reagowania i podejmowania działań w sytuacji

wystąpienia przypadków kwalifikujących się do sformułowania negatywnych przesłanek, bez konieczności czekania na kolejny okres sprawdzeń.

Mając na uwadze zakres dokonywanych weryfikacji oraz istotę procedur podejmowanych w ramach takiej weryfikacji przewidziano normę uprawniającą służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwa do przetwarzania informacji uzyskanych przez Straż Graniczną w ramach dokonywanych ustaleń w zakresie występowania negatywnych przesłanek, w celu realizacji zadań ustawowych, w tym związanych z rozpoznawaniem, zapobieganiem i zwalczaniem zagrożeń o charakterze terrorystycznym oraz innej przestępczości.

W art. 189ag wskazano, że do uzyskiwania przez Prezesa Urzędu informacji o braku negatywnych przesłanek w przypadkach określonych w art. 186c ust. 1, art. 186d ust. 1 i art. 186e ust. 1 przepisy art. 189ac–189af stosuje się odpowiednio. Przepis ten ma na celu uregulowanie trybu występowania przez Prezesa Urzędu do komendanta oddziału Straży Granicznej o informację o braku negatywnych przesłanek, w przypadku gdy zgodnie z przepisami ustawy Prezes Urzędu jest obowiązany do pozyskania takiej informacji wobec osób, które nie podlegają rozszerzonemu sprawdzeniu przeszłości.

Zgodnie z dodawanym art. 189ah Komendant Główny Straży Granicznej posiada prawo do sprawowania nadzoru w zakresie realizacji obowiązków związanych z występowaniem przez podmioty sprawdzające do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o sprawdzenie oraz obowiązków związanych z uzyskiwaniem informacji o istnieniu negatywnych przesłanek albo ich braku. Nadzór w takim zakresie ma na celu zapewnienie prawidłowej realizacji obowiązków po stronie podmiotów sektora lotniczego, z jednoczesnym zachowaniem możliwości realizacji współpracy i wsparcia Straży Granicznej w przedmiotowym zakresie. Mając na uwadze planowane, systemowe rozwiązania generujące nowe zależności teleinformatyczne i prawne, konieczne jest zachowanie po stronie Komendanta Głównego Straży Granicznej środków umożliwiających ujednoczenie procedur oraz bieżące reagowanie na występujące błędy lub nieprawidłowości. W ramach powyższego nadzoru Komendant Główny Straży Granicznej posiada prawo dostępu do materiałów, dokumentów oraz innych danych umożliwiających stwierdzenie stanu realizacji obowiązku lub uprawnień, żądania złożenia przez podmiot sprawdzający wyjaśnień, wydawania pisemnych zaleceń mających na celu prawidłową realizację obowiązków lub uprawnień. Procedura weryfikacji występowania negatywnych przesłanek realizowana jest na styku podmiotów prywatnych i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa. Jednocześnie dotyczy przetwarzania wrażliwych danych, w tym danych kryminalnych, z daleko idącymi konsekwencjami dla takiego przetwarzania oraz dla bezpieczeństwa działania służb zaangażowanych w przedmiotową procedurę. Tym samym procedura taka powinna być objęta nie tylko ochroną w zakresie działań kontrolnych i ewentualnych konsekwencji takich kontroli (administracyjne kary pieniężne w przypadku stwierdzenia uchybień), co przewiduje art. 189ah projektu ustawy, ale również powinna być objęta możliwością sprawowania przez Straż Graniczną bieżącego monitoringu procedur. Nadzór może być realizowany zarówno w drodze bezpośrednich wizytacji, jak i korespondencyjnie. Uzależnione to będzie od danej sytuacji, jej zakresu i skali. Nadzór taki należy traktować jako niezbędny. Przyczyni się on do bardziej efektywnego zachowania norm dotyczących prawidłowego kierowania wniosków o sprawdzenie, uzasadnionego przetwarzania danych, bezpieczeństwa przyjętych procedur, ochrony działań służb współpracujących na rzecz koordynacyjnej roli Straży Granicznej. Mając na uwadze kompetencje Prezesa Urzędu w zakresie nadzoru nad ochroną lotnictwa cywilnego przewidziano normę dotyczącą zobowiązania do współpracy z Komendantem

Głównym Straży Granicznej w zakresie nadzoru nad realizacją obowiązku występowania do komendanta oddziały Straży Granicznej z wnioskiem o sprawdzenie.

Biorąc pod uwagę istotę wdrażanych rozwiązań i ich zakres, zgodnie z dodawanym art. 189ai Komendantowi Głównemu Straży Granicznej nadano uprawnienie do realizacji czynności kontrolnych w zakresie sprawowanego nadzoru, przy czym uprawnienie to nie będzie dotyczyć Prezesa Urzędu. Kontrola będzie stanowić narzędzie dodatkowe i będzie stosowana w sytuacji, gdy nadzór nie przyniesie spodziewanych efektów lub gdy zaistnieją wątpliwości co do prawidłowości i rzetelności podmiotu sprawdzającego w zakresie nałożonych na niego prawem obowiązków. W przypadku gdy w wyniku kontroli stwierdzi się, że podmiot sprawdzający, który, nie realizuje obowiązku określonego w art. 189ae ust. 5 zdanie pierwsze dotyczącego bieżącej aktualizacji danych osobowych albo realizując obowiązek określony w art. 189ae ust. 6, dotyczący dokonywania okresowej aktualizacji danych dotyczących zatrudnienia, przekazuje informację nieprawdziwą lub niepełną, tj. nieodzwierciedlającą stanu faktycznego w zakresie zatrudnienia lub posiadanych uprawnień, będzie podlegała administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 2 000 do 20 000 zł. Zgodnie z projektowanym art. 209xa będzie ją nakładał, w drodze decyzji administracyjnej, Komendant Główny Straży Granicznej. Sankcja ta ma na celu wdrożenie skutecznego środka eliminowania przypadków nieuzasadnionego przetwarzania danych. Uwzględniając liczbę podmiotów sprawdzających i ich terytorialne przyporządkowanie, przewidziano również normę umożliwiającą powierzenie prowadzenia nadzoru lub kontroli przez Komendanta Głównego Straży Granicznej komendantom oddziałów Straży Granicznej.

Jednocześnie mając na uwadze koordynacyjną i pośredniczącą rolę Prezesa Urzędu wobec określonej kategorii podmiotów przewidziano, analogicznie jak dla podmiotów sprawdzających, sankcje za brak realizacji obowiązków informacyjnych wobec Prezesa Urzędu w zakresie aktualizacji danych, wynikających z art. 189ae ust. 5 zdanie drugie i ust. 8. Projektowany art. 209xb stanowi, że jeśli podmiot, wobec którego uprawniony do występowania o informację w zakresie istnienia negatywnych przesłanek jest Prezes Urzędu, nie realizuje obowiązku określonego w art. 189ae ust. 5 zdanie drugie albo nie realizuje obowiązku określonego w art. 189ae ust. 8, lub realizując ten obowiązek przekazuje informację nieprawdziwą lub niepełną lub nieodzwierciedlającą stanu faktycznego za dany kwartał, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 2 000 do 20 000 złotych. W takim przypadku administracyjną karę pieniężną nakłada, w drodze decyzji administracyjnej, Prezes Urzędu. Powyższe ma uzasadnienie w kontekście narzędzi umożliwiających egzekwowanie obowiązku, którego skuteczną realizacją w przypadku Prezesa Urzędu umożliwi wykonanie zadań nałożonych na niego ustawą – Prawo lotnicze. Komendant Główny Straży Granicznej nadzoruje i kontroluje podmioty sprawdzające oraz posiada prawo do nałożenia kary w związku z brakiem realizacji obowiązku przez te podmioty. Natomiast Prezes Urzędu nadzoruje i kontroluje podmioty, na rzecz których występuje do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o sprawdzenie. Jednocześnie posiada prawo do ich ukarania w przypadku niewykonania obowiązku wobec Prezesa Urzędu.

Zgodnie z art. 189ai ust. 2, w przypadku stwierdzenia przez Komendanta Głównego Straży Granicznej w ramach kontroli niewykonania obowiązku występowania do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o sprawdzenie wobec osób, które podlegają rozszerzonemu sprawdzeniu przeszłości, Komendant Główny Straży Granicznej przekazuje taką informację Prezesowi Urzędu celem podjęcia działań w ramach posiadanych kompetencji. Norma ta ma uzasadnienie w kontekście kompetencji, jakie Prezes Urzędu

posiada w zakresie niespełniania przez określone podmioty norm z zakresu ochrony lotnictwa cywilnego. Komendant Główny Straży Granicznej, podejmując działania kontrolne, może stwierdzić uchybienia, których późniejsza ocena w kontekście działań naprawczych lub potencjalnych konsekwencji finansowych pozostaje w kompetencji Prezesa Urzędu. W związku z tym konieczne jest, w przypadku stwierdzenia uchybień w postaci braku występowania do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o sprawdzenie, gdy taki obowiązek istniał, przekazywanie stwierdzonych uchybień Prezesowi Urzędu.

Zmiany proponowane w pozostałych przepisach ustawy – Prawo lotnicze (art. 22, art. 186b-186ea, art. 188a i art. 188b) mają charakter wynikowy względem zmian opisanych powyżej - są wprowadzane w celu zapewnienia spójności tych przepisów z nowymi rozwiązaniami.

IV. Przepisy przejściowe i przepis końcowy

Zgodnie z pkt 11.1.12 załącznika do zmienionego rozporządzenia 2015/1998, sprawdzenia przeszłości zakończone z wynikiem pozytywnym przed 31 grudnia 2021 r. pozostaną ważne do dnia wygaśnięcia ich ważności albo najpóźniej do 30 czerwca 2024 r. w zależności od tego, która z tych dat będzie wcześniejsza. Przepis w powyższym zakresie przewidziano w art. 2 ust. 1 projektu ustawy.

Jednocześnie w art. 2 ust. 2 projektu ustawy określono przepisy przejściowe dla przypadków pozostających na styku obecnie realizowanej procedury oraz wdrażanych zmian. W ramach przepisów przejściowych przewidziano, że ustalenia komendanta oddziału Straży Granicznej w zakresie istnienia negatywnych przesłanek dla ochrony lotnictwa cywilnego lub ich braku, przeprowadzone na podstawie wniosku złożonego przed dniem wejścia w życie nowych przepisów, a niezakończone w dniu 31 grudnia 2021 roku, tj. w momencie wejścia w życie niniejszej ustawy, dokonywane są przez komendanta oddziału Straży Granicznej według zasad określonych w nowych przepisach. Biorąc pod uwagę, że na dzień wejścia w życie nowych przepisów określona liczba wniosków będzie w trakcie rozpatrzenia, w ramach czynności sprawdzających i weryfikacyjnych podejmowanych przez komendanta oddziału Straży Granicznej, konieczne było usystematyzowanie prawne takich przypadków. W odniesieniu do nich będzie się stosować nowe zasady dokonywania ustaleń z uwzględnieniem nowego katalogu przesłanek, jak również z wdrożeniem procedury powtórnych ustaleń. Przypadki takie nie będą wymagały dodatkowych czynności po stronie podmiotów sprawdzających w zakresie zmiany wniosku lub ponownego jego wysłania.

W kontekście nowych rozwiązań konieczne jest również określenie sytuacji prawnej osób, które w obecnym systemie prawnym nie podlegają sprawdzeniom przeszłości. W związku z tym, zgodnie z art. 2 ust. 3 projektu ustawy, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podmioty, które na podstawie obecnie obowiązujących przepisów nie miały obowiązków sprawdzenia przeszłości wobec określonej kategorii osób, zobowiązane są do jego przeprowadzenia do 30 czerwca 2022 r. Nieprzeprowadzenie sprawdzenia przeszłości w we wskazanym terminie uniemożliwi osobom, wobec których nie przeprowadzono wymaganego zgodnie z nowymi przepisami sprawdzenia przeszłości, wykonywanie dotychczasowych zadań (art. 2 ust. 4 projektu ustawy).

Celem art. 3 jest umożliwienie Komendantowi Głównemu Straży Granicznej, z dniem następującym po dniu ogłoszenia projektowanej ustawy, podjęcia działań zmierzających do

utworzenia aplikacji WNP-SG w związku z koniecznością zapewnienia możliwości składania wniosków o sprawdzenie za jej pomocą.

Zgodnie z art. 4 projektu ustawy, podmioty sprawdzające w terminie do dnia 1 grudnia 2021 r. będą obowiązane poinformować właściwego miejscowo komendanta oddziału Straży Granicznej o osobach, które w ich imieniu są upoważnione do występowania z wnioskiem o sprawdzenie. Jednocześnie za pośrednictwem komendanta oddziału Straży Granicznej powinny złożyć wniosek do Komendanta Głównego Straży Granicznej o nadanie uprawnień osobom upoważnionym do dostępu do aplikacji WNP-SG.

W związku z art. 50 ust. 1a ustawy z dnia z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), zgodnie z którym w przyjmowanych przez Radę Ministrów projektach ustaw, których skutkiem finansowym może być zmiana poziomu wydatków jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, określa się w treści projektu maksymalny limit tych wydatków wyrażony kwotowo, na okres 10 lat budżetowych wykonywania ustawy, oddzielnie dla każdego roku, poczynając od pierwszego roku planowanego wejścia w życie ustawy, w art. 5 projektu ustawy określona została reguła wydatkowa.

Zgodnie z art. 6 projektu ustawy, ustawa wejdzie w życie z dniem 31 grudnia 2021 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 9 w zakresie art. 189ac ust. 6, 7 i 12 i art. 4, który wejdzie w życie z dniem 31 października 2021 r. oraz art. 3, który wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

V. Informacje związane z procedowaniem projektu

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z czym nie podlega notyfikacji.

Projekt nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, o których mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.